

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 < 05 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 4.

Czentralizáció és proletárizmus.

Ujabb időben dogmaként hirdetik az iskolák kezelésének czentralizációját és örömmel emlegetik a nemzet óriási szellemi haladását, melyet a középiskolákban beirt gyermekek valóban meglepő számából bizonyítanak.

Éppen mert mind a két felfogás megsontosodott és megdönthetetlennek látszik; jó lesz egy kissé elmélkedni fölöle.

Valóban kecsegtető eredményünek sejtethetjük és óriási horderejünek gondolhatjuk, mind nemzetiségi, mind a haladás szempontjából a közép iskolák egy kézben központosított vezetését.

Egy központ dirigál, ezer és ezer tanár egyöntetű tanterv szerint tanít, egy szellemben nevel, egy eszme körben élteti a nemzet jövőjét az ifjúságot.

Óriási hatalom a kormány kezében, mely mindenestre mindenkor központja lenne a nevelés irányának.

De itt állunk is meg. A központosítás mellett mindenkor a kormány, tehát az éppen uralmon levő kormány adná meg a czentralizálásban rejlő hatalmánál fogva a tanítás nevelés irányát.

A kormányok pedig néha nagyon is gyakran változnak. Valószínűleg mindenik igyekeznék elveit a czentralizált kezelésű iskolák által beoltani a gyermekekbe, de nevelés volna-e ez? Akadna-e tanári kar, mely máról holnapra homlokegyenest ellenkező elvek szerint tanítana történelmet, filozófiát és vezetné a nevelést?

Tegyük fel, hogy akadna ilyen tanári kar, amely mindent helyesnek tartana ami a kormánytól jön, meggyőződésből, vagy a feltétlen anyagi függéstől, mit a teljesen keresztül vitt czentralizáció magával hozna, még így is utópia a czentralizált iskolákba vetett reménye a kormánynak, mert ez által hatalmat nyerhetne a tanárok felett, — de soha az ifjúság felett.

Az eszmék, az emberiség láz állapotai erősebbek a kormányoknál és a társadalmi rendnél s mint Eötvös br. megjegyzi e témánál, a francia forradalom előtt a papság kezében volt az iskola s mégis a papság szeme előtt nőtt fel a forradalmi nemzedék. — Voltaire-t a jezsuiták nevelték s bár mindig tisztelettel viseltetett a szerzet iránt, mégis lábbal tiporta mind azt, amit volt nevelői szentnek tartottak.

A czentralizáció meghozná a tanárok szolgaságát, de nem volna képes lenyűgözni a felnövő ifjúság vagyait, nézete, vagy munkálkodása leendő irányát.

Aztán meg az egészséges viszonyok úgy kívánják, hogy egy bizonyos kor elvei szüljék a kormányokat, nem pedig a kormányok írják elő a korszellemet.

Aki e viszonyt megfordítja, az czentralizálhat, de bünyös merenyletet próbál elkövetni a szabadság ellen.

Az a mindent, de különösen az iskolákat államosítani akaró törekvés utópián alapszik, és a nevelés szabad irányának egyszerűen nyakát szegné, ha sikerülne.

S a másik elv? Lebet-e a nemzet művelődésének hő mérőjéül a közép is-

kolákba beirt tanulók horribilis számát veszi alapul?

Minden szülő nagy reményekkel adja be fiát a közép iskolába, szeme előtt egy egy fő pap, vagy nagy ur lebeg, ki szintén szegény sorsból vergődött fel s e vakító kép mellett nem látja az elzüllöttek ezreit, nem veszi észre, hogy a példa képeket Istennek ritka adománya a lángész vitte lenyomhatatlanul fel felé s elfogultsága nem engedi helyes ítéletet formálni gyermeke tehetségéről.

Koplal, fárad, nyomorog sok szülő, hogy gyermekéből urat faragjon s ha baj van- ha gyenge a bizonyítvány — a tanár a hibás vagy a viszonyok, de soha sem a gyermek tehetsége, gyenge, vagy lustasága azok.

S ha sok rimázkodás és egy tuczat iskola végig uszása után fel nőtt a gyermek, mivé lesz a szülők ábrándja?

A kitanult fiu vajh! mi sokszor lenézi a tanulatlan szülőket, vagy elérhetlen vágyakra gerjedvén lassankint elzüllik, kapálni nem tud, koldulni szégyenl s átka lesz a miatta ugys koldus családnak.

Mert éppen a hivatal szolgák, apró tisztviselők, iparosok küldik legmakacsabb kitartással fiaikat a közép iskolákba.

Arisztokrata nemzet vagyunk, hiába. Az ipart, kereskedelmet, földmívelést lenézik nálunk, még azok is akik üzik, még akkor is, ha százszor jobb agszisztentiát nyujtnak, mint a »mód« nélküli rangot nyujtó »uri« pályák.

Azért üdvözljük mindenkor a szak

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Lombhulláskor.

Irtá: Deér.

Alkonyodik. A nap fényes, haragos vörös tányérja már-már tűnőfélben van. Az első csillag is már feltűnik s homályos fénye a nap utolsó sugaraival, küzdődik. Valami finom, rózsás köd lebeg előtte. Nem tör át rajta a halvány fény, csak úgy meg-megcsillan, mint egy távolban pislogó gyertya láng.

A parkra is leszált a homály az a titokzatos, melancholikus esti félhomály, mely oly kellemesen hat a lélekre. Nyugalom csend honol mindenütt. Valami gyenge őszi szellő fut végig a szárazos fák lombjai közt. Gyengén megrázza az ágakat, megingatja a virágokat. De ez a kis gyenge fuvalom is elér, hogy egy-egy megsárgult levél, egy-egy elhervadt virág álláshuljon. Hull is a levél, a sárga fonnyadt levegő hull alá a többi közé, hirdelve a természet közeledő haldoklását, a lombhullást, a virághervadást, az őszt.

Itt-ott a bokrok közt egy-egy Szent János bogárka csillog. Majd tücskök csiripelése hang-

zik. Beáll az est világa, az őszi esté, mely oly kellemes, oly megnyugtató.

Nnugodt minden, csak annak a magas, erős férfinak az arcán áll valami nyugtalan-ság, ki most jött a nagyuri, ősi kastélyból. Szemeiben valami keserű melancholia ül s az egész enberen látszik, hogy valami bántja, valami nehéz teher ül a lelkén.

Baán Sándor ez, a birtok fiatal ura. Nincs senkije. Korlátlan ura a nagy ősi birtoknak. Nekiindul a parknak. Cél nélkül. Néha néh meg-meg áll, végig simítja magas homlokát, s aztán újra megindul. Tekintetét körül hordozza a fák, a bokrok között. Nézi a lombhullást, a hervadást. S míg ezeket nézi, a lelkét valami szokatlan keserűség szállja meg.

— Hervadás, haldoklás mindenütt. De mily nyugodt csendes minden. Nem csodálom. Hisz a hervadás után újra hajt a kikelet, ui bimbót, új levelet fakaszt. Vajjon lesz-e nálam is újra kikelet. Vajjon megtalálja-e ujre az én beteg, megtépett lelkem a boldogságot, a mely után úgy sóvárog? . . .

Ugy elmerült a gondolataiba a fiatal ember, hogy nem is vette észre, hogy már kiért a parkból, s ott bolyong a cselédházak között. Csak mikor hangokat hall, akkor eszmél föl.

Körülnéz. Idylli kép tárul fel előtte.

Az egyik cselédház előtt állt. A konyhajtóban ott ült az öreg számadó. Pipázott. Mellette ült a fia, egy egészséges, szép paraszt legény, ki egy fiatal, piros menyecske derekát öleli át az egyik karjával.

Baán Sándor sokáig nézte ezeket az egyszerű embereket, irigyelte azta csendes, nyugodt boldogságot.

Egy-egy szó oda jutott hozzá. De nem értette, hogy mit beszéltek.

Közelebb ment. Észrevette az öreg. Fölállt, kivette a pipát szájából s kalapját megemelve mondta oda az urának:

„Csés jó estét, nagyságos uram.

A fiatalok is fölugráltak. Köszöntek. Baán odalépett hozzájuk.

— Jó estét Mihály. No mit csinálnak? Az öreg előbb letömté a dohányt a pipában aztán nyugtan beszélt a fiatal embernek.

Hát biz kiültünk egy kicsit a levegőre míg az anyjukom megkészi a vacsorát. Jól esik estenden egy kicsit pihenni mert hát az ilyen magam fajta öreg gyerek biz elfárad az egész napi munkában Bezzeg még fiatal voltam, nem pihentem ilyenkor ott settenkedtem a lányos házak körül.

Mosolygott az öreg erre a mondásra s úgy lopva oda pislantott mellette álló fiatalokra.

Valódi első
minőségű,
hegyi

fehér és vörös borok olcsó árban kaphatók

Czegléd Sándornál

„ZÖL D FA“-
szállodában.

Az árak a hirdetési rovatban olvashatók.

iskolákat, az iparos, az építő mesteri, a kereskedelmi stb. iskolákat.

Ezek a szellemi haladás biztosító szerepei, melyeken át az elzülés, és proletarizmustól mentetnek meg sok ezren, kik anyagilag, vagy szellemileg nem bírnák, vagy körülményük miatt nem valók a tisztán tudományos pályákra.

Ezen iskolák láttára új, jobbirányban halad a közfelfogás és hova tovább meggyőződünk róla, hogy az iskolák centralizációja nem ut az üdvösségre és a szellemi tultermelés nem csak nem hőmérője a művelődésnek, de a proletáriá-lizmus meleg ágya.

Ne »urrá« akarják tenni a szülők gyermekeiket, hanem biztos egzisztenciát keressenek nekik. Ezt pedig éppen nem szükséges a tudományi pályán keresni.

Feltétlen centralizáció a nevelés tanításban a szellemi szolgaságba visz; tódulás a tudományi pályára — az anyagi romlásba.

P—y.

Megválasztott autonómia képviselők.

Mult vasárnapi számunkban megkezdjük a kath. autonómiai kongresszusra megválasztott képviselők névsorának közlését. Akkor 73 nevet közöltük, ma újra 14-el gyarapítjuk e listát, úgy hogy a megválasztandó 143 tagnak alig egy harmada fog már csak hiányozni.

öt kerületben új választás lesz, négyben kettős mandátum, egyben — a váradiban — halálozás miatt.

Az ujonan, megválasztottak névsora a következő:

Batthyány Iván gróf Szent-Gotthárd, Dr. Bita Dezsó Pamonhalma.
Csekonics Endre gróf Nagy-Beckerek.
Dr. Demjánovics Emil Irsuzt.
Erdődy Gyula gróf Rohonez.
Gerliczy Ferencz báró Szeged.
Dr. Kiss János Temesvár, D. Kun László Temesvár, Korniss Viktor gróf Csik-Háromszék.
Máriássy János báró Lőcse, Mamumusich Mátyás Kalocsa.
Petrovácz József Kalesa.
Rakovszky István Liotó megye.
Steécz György Kalocsa.

Francia politikus a magyar választásokról.

Lefèvre-Pontalis, a francia akadémia tagja érdekes politikai tanulmányt írt a »Revue politique et Parlementaire« című folyóiratban a melynek az osztrák és a magyar választásokról szóló részei külön lenyomatban is megjelentek e cím alatt: »Les élections en Autriche et en Hongrie«. Minket első sorban a tanulmány második része érdekel, mely a legutóbbi képviselő választásokról épp oly lesújtó ítéletet mond, mint az országnak minden független gondolkozásu, a politikai tisztesség iránt érzékkel bíró polgára.

A szerző, miután a magyar parlamentá-rizmus történetét röviden előadja és ismerteti egyes pártok programját, áttér a választási eljárás ismertetésére és említést tesz azokról a törekvésekről, melyek a választási visszaélések megszüntetésére irányulnak. Erre vonatkozólag Lefèvre-Pontalis a következő figyelemre méltó dolgokat mondja:

Hogy vége legyen mind annak, a mi a magyarországi választásokat beszenyeezi és azokat választási paródiává teszi, a törvényhozás reformálásával kellene kezdeni.

Nem szólva a választóknak nagyon megszorított kategoriáiról, a választási elnökök kezébe adott tulságos hatalom, a választók összpontosítása a választókerületek székhelyén, különösen pedig a szóbeli nyilvános szavazás tág tért nyit a visszaélésekre, a választók korrumpálására és megfélemlítésére. A mikor nem alkalmaznak erőszakot, akkor a pénz játszik annál nagyobb szerepet. A szavazatokat többekévesbbé titokban vásárolják és gyakran árverés alá bocsátják, különösen a kétes választások vége felé. Azért is egy-egy választás legalább 25.000 frankba kerül, de van olyan is, melynek költségei 100.000 franknál többre rugnak.

»Ily módon a kormánypárt, mely a szabadelvű párt címével ékesíti magát és a melyet báró Bánffy miniszteriuma képvisel, könnyű szerrel aratott diadalt, két harmadnál nagyobb többséget biztosítva magának. Csakhogy nem elég egy ezimet választani, hogy az ember igazolja a fölvetett nevet. Magyarországon a sza-

badelvű pirt még inkább mint Ausztriában a német szabadelvű párt, a melylyel közösügyet csinál, nem egyéb, mint a tulzott auktoritás pártja, báró Bánffy miniszteriuma ennek újabb bizonyítékát adta annak a törvényjavaslatnak a benyújtásával, mely korlátozza a vélemény-szabadságot, ha az még oly engedelmes is, és a mely a sajtó utján elkövetett becsületsértési ügyeket elvonja az esküdtszéktől, hogy a rendes bíróságokra ruhazza át. Miután a választásokból hatalmi eszközt csináltak, most a hatóságokat akarja felhasználni a hirlapok megrendszabályozására. Ilyformán ne nevezze magát a párt szabadelvűnek; hanem álszabadelvűnek.

Magyarország dicsekedhetik vagyoni gyarapodásával; méltán büszke lehet civilizációjára, melynek Pest városa ragyogó látványát nyújtja; joggal kérkedhetik a fényes és igazán nemzeti ünnepélyekkel, a melyekkel 1896-ban megünnepelte ezredéves fennállását. Felépíthette 14 millió frt árán a pompás új parlamenti épületet, a melylyel a Westminster-palotát akarta utánozni. De abban különbözik Angliától, hogy a mig meg nem változtatja választási törvényeit és szokásait addig nem lesz nála szabad választás és noha Ausztriát önmagához képest elmaradottnak tekinti, e tekintetben Ausztriától leczkét és példát vehet.

Munkás nők otthona.

Mig Budapest világvárosi fejlődése s a gyáripárnak óriási lendülete természetszerűleg nevetik azt az elemet, amely követelőző és erőszakos fellépése és méginkább Isten-haza és embertársai iránt való legszentebb kötelességeinek nyílt megtagadása által valósággal fenyegeti társadalmunkat addig az állam semmit sem tesz a fenyegető bajok bajok elhárításaira semmit sem tesz a szerencsétlen néposztály megmentésére helyzetének javításaira.

Egyletekre és társulatokra hagyja az egész óriási munkát, de még ezeket sem részesíti támogatásban hanem annál inkább érezteti velők a rendőr államunk mindenbe beleavatkozó és végrehajtó kezét.

A szociális bajok orvoslására irányuló egyesületek létrehozásában a kath. egyház

Baán Sándor is oda fordult az öreg fiához. — Hát te Gyurka megházasodtál? Aztán ugyancsak helyre egy feleségre akadtál!

Látszott a legényen, hogy örül a dicséretnek. A menyecske meg pirulva babrált a köntényével.

Baán gyönyörködött a fiatalok boldogságában.

— Aztán mondjátok csak, szeretitek egymást?

— Meghiszem ám, — ugy-e Panni?! — szólt oda Gyurka a feleségének.

Az meg csak oda hajtotta fejét a legény széles vállára. Ez volt a válasza.

— No de jó éjszakát. Az anyjuk már tán készen is van a vacsorával. Nem akarom, hogy megvárakoztassák az én kedvemért. Jó étvágyat.

— Adjon az Isten a nagyságos urnak is, — szólt Mihály gazda.

Baán Sándor vissza indult. Mikor a park elejére ért, még egyszer visszanézett. Az a boldog paraszt gyerek ép akkor csókolta meg annak a menyecskének a rózsapiros arcát.

— Boldog emberek — sóhajtott Baán Sándor.

Aztán csak ment tovább. — Egyszerre mintha gondolt volna egyet. Már mosolygott is hozzá. Olyan szomorú, bánatos mosoly volt ez.

Nem fordult a kastélynak, hanem kasznár laknak indult. Elég korán van még arra, — gondolt, — hogy oda is beszéljen.

Meg hát úgy húzta valami arra felé. Ez a

valami egy szép, nyulánk barna leány volt. A kasznárnak a leánya.

Mikor Baán oda ért a kasznárék házához megállt. Mintha azon gondolkodnék, hogy bemegyen-e, vagy visszaforduljon?

De mikor az ablakon keresztül meglátta azt a szép leányt, mégis csak inkább bement.

Együtt volt az egész család. Az öreg kasznár kényelmesen beléhelyezkedett az öreg kasszékba. A felesége valami harisnya javítással volt elfoglalva. A kisebbik leány játszadozott. — Irma a nagyobbik leány meg olvasott.

Mikor Baán belépett, valamennyien fölkeltek. Látszott rajtuk az őszinte öröm, hogy fiatal úrok betért hozzájuk. Baán kezét fogot velők.

Mikkor aztán a leánynak nyújtotta kezét, az elpirult s Baán úgy érezte, mintha ez a kis kéz remegne az övében. Ugy örült ennek...

Egy darabig beszélgettek. Majd Baán azt indítványozta, hogy egy kiss sötét tegyenek. Örömmel fogadták az indítványt. Csak az öreg nem ment. Neki már ilyenkor jobb otthon.

Baán mosolyogva hagyta helyben az öreg kifogását. Elbucszott tőle, s a másik hárommal neki indult az akácözónak.

Ő Irmával elül ment. Utánok jött az öreg asszony a kis leánnyal.

Baán úgy érezte, hogy valami szokatlan, jóltevő melegség tölti be a lelkét ennek a leánynak a közelében.

Egy ideig szóltanul haladtak egymás mellett. Baán nem merete megzavarni a leányt.

Meg hát neki is olyan jól esett a csend. Végre is ő szólalt meg. Lassú, bizonytalan hangon kérdezte a leánytól:

— Mondja Irma, miről gondolkozik?

A leány elpirult. — Mosolyogva nézett a fiatal emberre. Aztán ő is beszélni kezdett.

— Miről gondolkozik? Bajos volna rá válaszolni. De most éppen az jutott eszembe hogy, milyen kár, ezekért a szép virágokért, ezekért a szép fákért. Minek is hervadnak el? Mért nem maradnak meg mindig szépek, illatosnak. Miért is nincs mindig tavasz?

Baán mosolyogva hallgatta a leányt. Majd egyszerre egész komolyan kezdett beszélni.

— Azt mondja Irma, hogy miért nincs mindig tavasz? Nagyon jól van ez így. Hisz ha mindig tavasz volna, nem is tudnók megbecsülni. Nem örülnénk akkor a virág fakadásnak, nem a fakadó rügyeknek. Az örökös tavasz, az örökös virág nyílás elkényeztetne bennünket. —

Ez ép olyan volna, mintha életünk örökös boldogságban, vidámságban telnék. Ha nem ismerünk szenvedést, but, akkor nem tudnók becsülni a boldogságot, — akkor nem volna mért küzdeni s ugy kinyerni a megérdemelt boldogságot, — ez az igazi, valódi boldogság. — Szenvedni, küzdeni, remélni, ez az élet. És ha megtaláljuk a mért küzdötünk, ha vágyaink beteljesülnek, ha megnyerjük az igazi boldogságot, akkor még is tudjuk becsülni.

Izgatottan, gyorsan lépkedett a fiatal ember. A leány csendesen, elgondolkozva hallgatta.

Valami titkos, édes sejtelem szállta meg a le-

nálunk is, mint a külföldön, ugyancsak kiveszi részét. Keresztény fogyasztási és hitelszövetkezetek kath. tanoncz-legény és munkásegyletek. Sz. Vincze egyletek menedék, árvaházak, lelenczházak bölcsődék egymásután létesülnek és gyarapodnak az egyház védőszárnyai alatt és gyarapodására nagy legalább az ő hathatós támogatásával.

Egy ilyen egyesületre akarjuk felhívni a figyelmet e sorokkal is.

A Bakacs téren a ferenczvárosi templom háta megett egy szegény kis földszintes ház képezi a *Kath. munkásnők otthonát*. Alig néhány hónapos multja van még ezen egyletnek, de e rövid idő alatt rendkívül sok jót tett már azon nőkkel akiket sorsuk arra kényszerített hogy gyármunkával keressék kenyerüket. Akik ismerik a fővárosi életet ismerik a gyári munkások helyzetét, elgondolhatják, milyen sorsuk van ezeknek. Önállókká lettek, sokan még egészen gyermekkorban anélkül, hogy keresetük elég eszközt nyújtana a megélhetésre, — kívannak téve ezen kísértésnek s támadásnak. További képeztetésükről szó sem lehet. És hogy mennyien vannak ezek a fővárosban? SETHETJÜK abból hogy a ferenczvárosi dohánygyárban majdnem félezer nőmunkás dolgozik.

A Kath. munkásnők védőegyesületének célja megkönnyíteni a munkásnőknek a megélhetést folytatni kiképztetésüket megővni őket az erkölcsi botlástól. A miniszterileg megerősített alapszabályok 3 és 4 §-a az egyesület céljáról s eszközeiről a következőket mondja:

3. §. Célja.

A ker. kath. munkásnők erkölcsi anyagi jólétének előmozdítása.

4. §. A célra vezető eszközök.

A ker. kath. hit szóban és írásban való nyílt bevallása és a vallási gyakorlatokon való buzgó részvétel.

2. A ker. kath. munkásnők erkölcsiségének oltalma és védelme visszatartva őket a veszélyes társaságok alkalmak és szövetkezetektől.

3. Anyagi jólétük előmozdítása az által, hogy tagjainak biztos és olcsó lakást és ellátást biztosít lehetőleg az irtalmas nénék, egyábrként más megbízható uri nők (védőnők) felügyelete és gondozása alatt.

4. Keresztény nevelésük folytatása: vallásos oktatások épületes és szórakoztató előadások ren-

dezése, könyvtárak létesítése a szükséges házi a mikre egy jó kath. magyar muakásnőnek vagy családjának szükségem van.

5. Tagjait anyagi támogatásban is részesíteni akkor, — ha önhibájukon kívül — munkához nem jutnak vagy munkára képtelenkké válnak.

6. Tagjait minden munkáviszonyokból kifolyó igazságtalan báúásmóddal szemben, jogi védelemben is részesíti.

E sorok írójának alkalmá volt megnézni az egyesület otthonát. Egy csinos tiszta tágas szobában négyen laknak s e lakásért havonként 2 frtot fizetnek; az izletes ebéd (3 tál étel) 20—25 krba, a vacsora 8—10 krba kerül. Oktatják őket a valláson kívül minden nekik szükséges dologra — kezdve az abc-én és a kötésen. A felügyelet és gondozás minden dicséretet érdemel.

Ujabbán az egyesület a cselédlányokra is kiterjesztette figyelmét. A vidékről a fővárosba igyekvő cselédeket a vasutnál fogadják s addig míg helyet kapnak ellátást adnak nekik.

Mint az intézet igazgatója, a városunkban még sokak előtt ismerős Bundala Mihály e sorok írójának mondotta, *Nagy-Váradról többen jelentkeztek* már az intézetben. És ha nagyobb lenne az érdeklődés szívesen állítana az egylet *fiókot városunkban*. Erre pedig nálunk csakugyan szükség volna szívesen ajánljuk azért az egyletet közönségünk nagybecsű támogatásába és készségesen adunk helyet a hozzáink beküldött következő felhívásnak:

A katolikus munkások védőegyesülete, mely a m. kir. belügyminiszter által 23998. sz. a megerősítve, Budapesten 1897. évben megalakult: főkép ő méltósága özv. Pálffy Pálné Károlyi Geraldine és leánya Pálffy Anna grófnők kegyességéből azon kellemes helyzetbe jutott, hogy azon tagjai számára, kik fiatal korukban magukra hagyatva a fővárosi élet ezer veszélyei között élni kénytelenek: »otthonot« nyitott, a melyben már is 26-an a lehető legkedvezőbb föltételek alatt biztos lakást és ellátást kapnak; ugyancsak tekintettel ezen erkölcsi veszélyes állapotra, a védőegyesület hajlandó ezen »otthonában« azon jó erkölcsű katolikus leányoknak is ideiglenesen, esetleg némi csekély kárpótlás mellett helyet adni, akik a fővárosba szolgálat, vagy munkakeresés végett jönnek, de a főváros viszonyait nem ismerve, sokszor — épen ilyen alkalmakkor — a legnagyobb veszedelemnek kitéve vannak. Ezeket otthonunkban addig míg biztos nem jutnak, szívesen látjuk, sőt a mennyiben ez tehetségünben áll, őket — ha ezt előzetesen tud-

másunkra hozták — megbízható nők által már a vasuti állomásnál is fogadjuk. Az e célra megbízott tagjainak mellükön kék szalagon a »Szepl. Szűz érmét« viselik. »Otthonunk« czime: A katolikus munkásnők védőegyesülete Budapest, IX. Bakács-tér 10. szám.

Midőn az ügyvel rokonszenvező közönséget tisztelettel kérjük, hogy jelen nyilatkozatunkat tudomásul venni és terjeszteni sziveskedjék: legyen szabad remélnünk, hogy ezen oly nagy horderejű ezélünk elérésében minket úgy erkölcsileg mint anyagilag támogatni fog, annál is inkább, mivel ugy az egyleti ház bérösszege, mint a többi előnyök, melyeket a tagoknak nyújtunk, tőlünk nagy áldozatot követelnek.

Az egyesület működésére vonatkozólag, még csak annyit jegyzünk meg, hogy az Otthon-ban lakó tagjain kívül van már 300-nál több tagja, a kik vasárnap délutánonként az Otthon-ban összejöve, ugy a hitben, mint a többi szükséges összes tudnivalókban katolikus tanítónők, a hitben az elnök részéről oktatást nyernek; így töltvén el hasznos foglalkozás és kedves szórakozás között azt a szabad idejüket, a mely beti nehéz munkájok után fennmarad.

Az egyesület fővédőnője Ö császári és királyi Fensége *Mária Jozefa főherczegasszony*, védőnői testülete pedig özv. Pálffy Pálné, született Károlyi Geraldine grófnő, mint világi elnökével az élén a magas arisztokrácia több női tagjából s több fővárosi katolikus tanítónőből áll. Az egyesület céljaira szánt pénzbeli adományokat hálával fogadja s azokat hirlapilag, valamint a kiadandó évkönyvben nyugtázza.

Budapest, 1897. július 15.

Bundala Mihály,

pápai titkos kamarás,

a központi papnevelő lelki igazgatója, mint egyházi elnök.

A megyei utak kijavítása.

— A tervezet. —

Tegnapi számunkban röviden megemlékeztünk arról, hogy Szunyogh Péter alispán tegnapelőtt betérjesztette a közigazgatási bizottsághoz a megyei utak megvizsgálásáról felvett 12 ives jegyzőkönyvet, melyben a legközelebbi közökben kijavítandó megyei utakra nézve tesz előterjesztést a főispán, alispán és Petracek Ferenc főmérnököt álló 3 tagu bizottság, mely a mult hóban ez utat alaposan tanulmányozta.

A szerzett helyszíni tapasztalatok alapján a következő utak javítására nézve tétetett indítvány:

A less—tenke—beéli ut. A szalonta—kávádsi

két, a mig Baán beszélt, valami különös melegség volt a férfi szavában, s a leánynak ez oly jól esett.

Azt is kiérezte szavából, hogy valami bántja ezt az embert, valami nyomja a lelkét. Meg is kérdezte.

— Ön ugy beszél, mintha már tudja Isten milyen sokat szenvedett volna. Pedig ezt nem hiszem. Ön fiatal, gazdag. Nyitva az egész világ ön előtt...

Baán szavába vágott.

— Csak a világot nem említse. Mit nekem az egész világ, ha nem találom meg azt a mit keresek. Kerestem a világban a boldogságot. Hiába kerestem végre megndorodtam tőle, s egy csalóással gazdagabban, lelkemben egy keserű fájdalommal visszavonultam a világtól ide a világomba. El is feledtem a multból mindent. De azért érzem, hogy valamim hiányzik. Olyan üres, nz életem. Hiányzik az, a mit kerestem a világban. A boldogság. — Azt hittem nem is fogom megtalálni soha. — Hisz oly szűk körű kicsiny ez a világ, hol most élek.

— Már-már lemondtam a boldogságról. Azt hittem, úgy is hiába kerestem. De csalódtam, kellemesen csalódtam. Megtaláltam, a mit kerestem. Megtaláltam azt, a miért érdemes élni. — Az én kis világom, ez a külön világ meghozta számomra azt, a mit nem találtam meg az emberek nagy tömegében.

Hallgasson csak meg Irma. Hallgasson meg figyelemmel, nyugodtan s ha végighallgatott akkor szóljon. Szóljon őszintén igazán.

A leány kérdően függeszté szép szemeit a fiatal emberre. Az meg folytatta beszédét.

— Látja én sokat tapasztaltam. sokat jártam a világban. Kerestem a boldogságot. Egyszer már már azt gonooltam hogy elértem. Egy szép gazdag leányt bilincsel le. Őszintén beszélék Irma ismerjen meg.

— Szerettem azt a leányt igazán őszintén de keserűn lehetett csalódnom. Az a leány másé lett csak azért, mert a másik szebb, jobb, hangzatsabb nevet adatott neki mint én.

— Nagyon fáj a csalódás. Akkor megundorodtam ez emberektől. Ide jöttem ide a maguk körébe. Itt próbáltam szeretni, nem is sikerült volna ha egy más valaki nem tünik föl rőttem.

— Mikor ezt megláttam, megismertem, egy új tiszta, előttem eddig ismeretlen világ tárult föl előttem. Ujra remélni kezdtem. Mert ez a valaki egy ifju, ártatlan, szép leány volt. Lebilincsel egyszerű, nemes lelke, őszintesége. — Ez szokatlan volt előttem. Félttem is, hogy nem fogom elnyerni. És most is megremeg a lelkem, ha arra gondolok, hogy az a leány már másnak adta szívet.

— Ezért szóltam most önnek Irma. Kinos ez a bizonytalanság. Tudni akarom sorsomat. Mert ön az én új világom középpontja Boldog akarok lenni. Önön mulik ez édes Irma Szóljon őszintén, bizalommal.

A leány nem tudott szólni. Már jó ideje,

hogy könnyezik s most csak nagy erővel tudja visszafojtani zokogását.

Baán elérte a leány hallgatását. Boldoggá tette ez a néma vallomás, de azért hallani akarta magától a leánytól is a választ.

— Szóljon Irma. Leszen bizalommal hozzám. Talán megérdemlem.

A leány letörölte könnyeit s aztán halk, suttogó hangon beszélt.

— Nem tudom, mit mondjak. Hisz oly váratlanul jött az egész. Meg hát ha meggondolom, hogy ön a gazdag, azoktól irigyelt Baán engem szeret, az egyszerű, szegény kasznár leányt, szinte hitetlen Baán mintegy bosszusan sivit közbe.

— Ne phylozophiáljon, — majd szeliden, mintegy biztatólag folytatta:

— Ne esztét kérdezze, a szívénel válaszoljon. Nem kérek én gazdagságot, fényt. Nekem boldogság, szeretet kell. Nem a kalmár leányát látom önben, hanem az én boldogságot, mindenemet, azért ha szeret, inkább mondja egyszerűen, nyiltan.

De most már a leány nem felelt, nem engedték a könnyei, Engedte, hogy a férfi átkaolja, csókolja. S csak nagysokára suttogta — szeretlek...

— A hold is előbukkant a fák között. Olyan halvány világosságot árasztott a kertben s éppen oda sütött arra a boldog párra ott az akácfa alatt.

Már későre járt az idő, de a fiatalok nem

ut. A geszt—szalontai ut. Az inánd—cséffa—geszti ut. A nagyváradi—belényesi ut. A bihar—pocsaj—hosszupályi ut. A pocsaj—henczida—b.-ujfalui ut. A berettyó-szent-márton—furtai u t. A b.-ujfalu—bakonszegi ut. A saáp—torda—nagyarábái ut. A saáp—földesi ut. A püspöki—henczidai ut. A püspöki—bihari ut. A bihar—szalárd—terebes ut. A margitta—széplaki ut. Az élesd—feketeerdői ut. Az élesd—indóházi ut. A kót—csökmői ut. A komádi—indóházi ut. Az ugra—szakál—homorogi ut. A pusztajlak—hagymádfalvi ut. A kistótfalu—felső—dernai ut. (A legrosszabb megyei ut.)

Végül megjegyzi az előterjesztés, hogy a jelenleg érvényben levő kavics szállítási szerződés 1898-ban lejár s így már most gondoskodni kell a jövő időben szükséges kavics beszerzéséről. Az eddigi szállító a Glasner cég volt.

Hogy ép a kellő időben eszközölhető legyen, a kőbányák és kavics termelő helyek tulajdonosaival tárgyalásokba kell bocsátkozni, szintugy a m. á. v. és egyéb helyi érdekű vasutak igazgatóságaival, hogy a kavicsot kedvezményes áron szállítsák.

Kavics minták állítandók össze és a tölgy fa ára czélszerű módon lejjebb szállítandó, mert daczára annak, hogy a megyében sok tölgy erdő van, a hid építésére szükséges fa igen drága.

Az 55 megyei utkaparó újból rendszeresen beosztandó és kellőleg kioktatandó, hogy dolgaikat a mostaninál jobban végezzék.

Kiseb uti munkák felügyeletével az utbiztosok, nagyobbakéval a m. kir. államépítészeti hivatal tisztviselői bizandók m. g. Nagykölköltséget igénylő építkezések felülvizsgálatára a közuti kerületi felügyelő kérendő fel.

Az alispán végül arra kér meghatalmazást a közigazgatási bizottságtól, hogy a bejárásijegyzőkönyv alapján még ez évben végrehajtandó említett utjavítási és pótkavicsolási munkálatokat elrendelhesse és foganatosíthassa, másrészt az ezen munkálatokkal járó és most öszszegileg meg sem állapítható költségeket az átruházási jog gyakorlása mellett elsősorban azon megtakarításokból eszközölhesse, melyek a hidak és átvezetők folyó évi általános újraépítése és javításánál elérhetőek lesznek.

A közigazgatási bizottság holnap délelőtt tartandó ülésén fog e rendkívül fontos ügyben határozni s bizonyára egyhangulag el fogja fogadni az üdvös propozociót.

Két nagyváradi baka halála.

— Saját tudósítónktól. —

Lapunk tegnapi számában egy távirati értesítés nyomán röviden megemlékeztünk róla, hogy a tatai királygyakorlatokra elutazott nagy-

vették észre. Tán reggelig ott maradtak volna, ha csak a kasznárné be nem éri őket.

— Ejnye, már alig akadtam rátko édes lenyom. No persze fiatalok vagytok, jó lábotok van, de már itt az ideje, hogy bemenjünk.

Haza mentek, mikor elváltak, Baán oda-sugott Irmának.

— Ne szóljon a történekről senkinek. Magam akarok előállani vele, — majd holnap. Jó éjt!

* * *

Mikor Baán szobájába ért, kitérta az ablakot s újra bámult egy fideig a semmisségbe. Szinte nehéz volt neki elviselni ezt az új, nagy boldogságot. Mámoros volt tőle.

Odament az íróasztala elé. Tekintete egy arczképre esett. Egy szép leány képe volt ez.

Baán nézte egy ideig, majd nyugodtan kezébe vette a képet. Mosolygott is mig nézte, aztán lassan odatartotta a gyertya lángja fölé, s nagy nyugalommal nézte, mint válik hamuvá az előbb még oly szép kép.

Mikor már elégett, lefujta az asztaláról a hamut s elővett egy másik képet. Irma képe volt. Ezt helyezte oda, annak a másiknak a helyére,

S még ezt a képet nézte, ugy érezte, hogy mégis csak szép az élet. szép még a hervadás s, ha utánna újra jó a virágakadás.

váradi 4 számú honvéd gyalogezredből két közlegény hirtelen elhalt.

Az esetről tegnap a következő adatokat sikerült megtudnunk.

A 4 honvéd gyalogezred 2-ik századában szolgáltak Tóth Sándor és Seres István közlegények, mindkettűnek most telt volna ki a három esztendő s alig várták, hogy lerázzák magukról a bornyut s ujra felvegyék a czibil ruhát, mely nem olyan parádés ugyan mint a fényes katona mundur, de mégis jobban éri magát alatta az ember. Mindketten kőmivesek voltak s nem éppen földhöz ragadt szegény és mindketten a Széles-utczában laktak.

A nagy gyakorlatra meglehetősen egykedvűen indultak el, mert tudták, hogy annak végével nekik is lefujnak legalább egy darab időre, de azt nem is sejtették, hogy ez a lefujás örökre fog szólni.

Ezelőtt 4 nappal a nagyváradi ezred Alcsuthon táborozott, itt egyszer csak Tóth Sándor, ki különben sem volt valami erős szervezetű ember s kit a gyöngyélet alaposan megviselt, hirtelen rosszul lett. Dr. Sztachó Dezső alezredorvos ápolás alá vette a beteget s egy ambulance-kocsiban vitette Vaál-ra, hol az ezred 5 napig volt táborozandó. A szerencsétlen bakán azonban nem segített semmi orvosság, mert ezelőtt 2 nappal meghalt.

A másik halott: Seres István közlegény azonban már tragikusabb halálnak esett áldozatul — a szüszavú távirat, melyet atyjához menesztett a parancsnokság csak azt mondja: »véletlen lövés következtében meghalt.« Hogy milyen körülmények közt? — arról hallgat a krónika; valószínű azonban, hogy olyanok közt mint a nemrégiben Kardó mellett agyonlőtt ezredkürtös.

Ilyen nagy gyakorlatok közt könnyen megesis az ilyen dolog. Egy bakának véletlenül éles töltés kerül a kezégyébe töltés közben a vaktöltés helyett, csak egy ujj-nyomás s egy ember étellel kevesebb van a világon.

A két bakát tegnapelőtt helyezték örök nyugalomra nagy katonai parádéval a vaáli temetőbe.

Most ott nyugszik mindkettő messze távolban szülőföldjéitől. Ide haza pedig 4 öreg ember kesereg a Széles-utczai kis házikóban két ember miatt, ki nekik minden reményük és támaszuk volt, de a katonaságnál csak 2 szám volt, semmi egyéb.

Ilyen az élet.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 5. A megyei központi választmány ülése.

Szeptember 6. Biharvármegye közig. bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Szeptember 7. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Szeptember 10—12. Díjlövés és teke verseny a nagyváradi polgári lövöldében.

Szeptember 15. Biharvármegye őszi közgyűlése.

Szeptember 24. Katonai lövésár Nagyszalontán.

Szeptember 25—26. Löversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lövésár Nagyváradon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Uj autonomiai választás Nagyváradon.** A városunkban küszöbön álló új autonomiai választások idejére és helyére vonatkozólag a három plébánia autonomiai bizottságának elnökeitől a következő hivatalos értesítéseket vettük és sietünk közölni azokat a közönség tájékoztatására:

Az autonomikus kongresszusra küldendő képviselőjelöltjeink egyikének, a legtöbb szavatot nyert gróf B a t t h y á n y Józsefnek a választás folyama alatt közbejött elhalálása miatt újabb választás szüksége merülvén fel, a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottság elhatározása folytán ezen választásra folyó szeptember hó 11. 12. és 13. tüzetik ki, mely napokon reggeli 9 órától déli 12 óráig és délutáni 3 órától este 6-ig a nvárad-olaszi róm. kath. plébánia földszinti helyiségében történik a szavazás.

Minthogy a képviselők buzgó vallásos meggyőződésüktől függ az autonomiai kongresszusnak, egyházunkra üdvös működése, felkérctnek a N.-Várad-Olaszi városrész szavazni jogosult kath. polgárai, hogy a választás céljából tömegesen szavazati jogukkal élni és szavazatukkal csakis igaz és hithű kath. férfit támogatni, ismerjék lelkiismeretes köteleességüknek.

Kelt a nvárad-olaszi plébániai ötös bizottságnak 1897. szeptemker 3-án tartott üléséből.

Dencs János,
bizottsági elnök.

*

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d - u j v á r o s i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5.

Nemeskey Andor,
biz. elnök.

*

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d - v e l e n c z e i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián, vasárnap meg d. e. fél 11—12-ig, d. u. 1/2—6-ig a r. kath. fiúiskola tantermében lesz a szavazás.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5-én.

Gabriely Lajos,
biz. elnök.

* **Örangyalok ünnepe.** A katolikus egyház szeptember első vasárnapját az örangyalok tiszteletése szenteli. Ez alkalommal ma az összes templomokban ünnepélyes isteni tiszteletek lesznek.

* **Nagyváradi bucsusok Radnán.** Az aradmegyei Radna, a bucsuk között a legnépesebb minden évben a Kisasszony-napi bucsu mikor 30—80 ezer ájtatoskadó sereglik öszsz Nagyváradról is minden évben elzarándokolnak többen. A bucsusok egy része gyalog megy tőlünk a hirneves kegyhelyhez. Nyolczan tizen indultak el tegnap s négy napi fáradozás után érkeznek Radnára.

* **Sztojalovszki a pápánál.** Sztojalovszki a ruthén agitátor és pártvezér Rómába ment a pápához és pedig nem hiába. Mindenütt szivesen fogadták s krakkói lengyel lapok hire szerint a pápa megszüntette a Sztojalovszki ellen kimondott exkommunikációt. Egy budapesti barátja levelet kapott Sztojalovszkitől, hogy Rómából szeptember végével egyenesen Budapestre jön és onnan régi magyarországi menedékhelyére, Csaczára megy a hol, menten az osztrák hatóságoktól, német politikai lapot akar indítani.

* **A nagyváradi színészet története.** Megirtuk nemrégiben, hogy N á m é n y i Lajos a »Szigligeti társaság« tagja kiadni készül a nagyváradi színészet 100 éves történetét. — Minthogy azonban sajnos, olyan irodalmi viszonyok közt élünk, hogy az ilyen monografiákat nem pártolja a közönség olyan kiterjedt mérvben, mint az illenek, a szerző folyamodványt adott be ugy Nagyvárad mint Biharvármegye törvényhatóságaihoz, melyben műve kiadására ugy anyagi mint erkölcsi támogatást kér. Nagyvárad város tanácsa már tegnap meg is szavazott 50 frt segélyt a mű megjelenésének elősegítésére. Valószínűleg a vármegye is

meltányolni fogja a kérvényben felhozott indokokat s a kért segínyt egyhangulag megszarvazza.

* **Egy nagyváradi fiatal művésztől.** Jancsó Jenő, Jancsó Dezső a nagyváradi 1 sz. püspökség ügyvédjének, VIII. gimnáziumba járó fia, daczára annak, hogy hogy soha senkitől az olajfestésbe vagy kréta és szénrajzok elkészítésében oktatást nem nyert, meglepő ügyességgel tud festegetni. A fiatal művész most legsikerültebb olaj festményét, mely egy falusi gémes kútnál a lovakat itató bérést ábrázolja, néhány napra egy helybeli főutcai könyvkereskedő kirakatában közszemlére teszi. — A fiatal művész, kinek olajfestményeiről határozott tehetség nyomai csillámlanak fel, még alig pár év óta festeget s addig természet után már szüleit s tebb tipikus taunlmány fejét készített el olajfestésben, melyek mind sikerülteknek mondhatók. A fiu művészi hajlama leginkább abból tetszik ki, hogy nem mintákról, hanem a természet után festeget. — A jelenleg városunkban időző Feszty Árpád festőművész is bátoritólal nyilatkozott a kezdő piktorról, kinek valamely külföldi festőiskola látogatását ajánlja.

* **Közügyülés a szabadég alatt.** Szabolcs vármegye tegnap megküldte Biharmegyének a f. hó 7-én. a szabocsi földvárban a szabadég alatt tartandó közgyűlésének programját, mely alatt a milleniumi emlékoszlopot leleplezni fogják. — Ez a következő:

1. Hazafias dal.
5. Tamort András szabocsi lelkész imája.
3. Elnök megnyitja a közgyűlést.
4. Dr. Jóna András ismertető leírása a szabocsi várról.
5. Ünnepi beszéd, tartja Korniss Ferencz.
6. A megye alispánja átadja az emlékoszlopot.
7. A tiszaháti dalárda alkalmi éneke, alkalmi szavallat.

Biharmegyét egy megyebizottsági tag fogja képviselni.

* **Biharmegye milleniumi képe.** Említettük, hogy Feszty Árpád a megye által megrendelt s mintegy 12000 frtba kerülő milleniumi kép ügyében Nagyváradon időzik. A kiváló festőművész az alispánnál lakik, hol külön szobát rendeztek be számára. Feszty most néhány napig a megyei székház kis termében termében dolgozik, hol vázlatokat készít s különösen tanulmány fejeket. Így már eddig szunyogh Péter alispánról, Dr. Beöthy Pál csérfay főszolgabíróról Lovassy Andorrol, Szikszay Lajos nagyszalontai ügyvédrel, Bereczki Gézaról készített felvételeket, kik a képen régi magyarok alakjában lesznek megörökítve. A kép elkészülte még egy évet fog igénybe venni. A vázlatok tudvalevőleg a milleniumi képiállításon már ki volt állítva.

* **Gerő Ármín szabadságon.** Gerő Ármín alkaptány ma megkezdte egy havi időre terjedő szabadságát. Szabadság ideje alatt az ügyosztályát Fassie Pál rendőrbiztos fogja vezetni.

* **A honvédhuszár laktanya tervei.** A honvéd huszárak tervezett laktanya építése ügyével foglalkozott tegnap Nagyvárad városa tanácsa. A honvéd kerületi parancsnokság által kért helyiségek építése azonban olyan magas összegbe kerülne, hogy a katonaság részéről fizetendő bérösszeg éppen nem áll arányban. A város ezért redukáltatni kéri a helyiségeket, de a miniszter csupán annyit hajlandó engedélyezni, hogy a szolgák lakása, konyhák nem külön pavillonban, hanem egy épületben helyeztesek el. A városi tanács utasította B u s c h Dávid főmérnököt, hogy a tervet lehetőleg vonja össze s jelentést kíséretében mielőbb mutassa be. A jövő heti közgyűlés elé kerül.

* **A város csárdái.** Nagyváradnak van két korcsmája utszéli melyek mintegy határhátok a város két különböző irányu határájánál, a bihari hágon az u. n. Hágó korcsma s a Wolfi erdő mellett a Wolfi korcsma. Régebben sokszor hangos volt a két csárda. A Hágó korcsma épülete pedig sok-sok nagy büntényről tudna mesélni, többször meggyilkolták a korcsmáros s családját benne. Most már nem hasznos hajtó vagyon hanem teher. Alig valami csekély bért fizetnek értük s a fenntartásuk többbe kerül. Ez okból felmerült az eszme, hogy czél-szerűbb volna a két korcsmát eladni.

* **A tábori püspök balesete.** Dr. Belepotoiczky Kálmán, tábori püspök, nagyváradi kanonok, ki csak néhány nappal ezelőtt temette el Rózsahegyen édes anyját, mint sajnálattal értesülünk, a napokban eleszött s oly szerencsétlenül esett el, hogy ennek következtében hosszabb ideig kénytelen lesz a szobát őrizni.

* **A város kőgátjai.** A város területén levő Körözs partok és kőgátok felülvizsgálására ma délelőt 10 órakor megy ki dr. Bulyovszky József polgármester, Busch Dávid főmérnök, ifj. Rimler Károly főkapitány, Komlóssy József tb. főjegyző és Szűts Dezső stb. aljegyző. Az újabb parterődtések ismét tetemes összeget fognak elemészteni. A legközelebbi időre tervbe van véve a Városliget mellett levő kőgát meghosszabbítása a Nagyhidig továbbá a tulsó oldalon a Lóbl szeszgyár alatt kőhányással kell biztosítani a partot; Széles-utcán a rözse gátot ki kell javítani.

* **Főúri leány a zárdában.** Roszner József báró, kir. kamarás, nyugalmazott őrnagynak és nejeének, Zichy Karolin grófnő csilagkeresztes hölgynek fiatal szép leánya, Henriette bárókisasszony, mint illetékes forrásból értesülünk, hat héttel ezelőtt belépett a párisi Sion nővérek zárdájába. A báró-család, mely a szent gothárdi kastélyban tartózkodik jelenleg, ugy látszik el volt készülve a fiatal hölgy eme lépésére s a hír vétele után a szülők sürgönyileg küldötték áldásaikat. Mária Renata nővérnek, az új apácának.

* **A kánikula és a piac.** Az idej szokatlanul hosszú és forró kánikula már kezdi éreztetni hatását a zöldségpiacra. A saláta, ugorka, bab s egyéb zöld vetemények ára csaknem megkétszereződött. A gyümölcs ára is meglehetősen magas, csupán a szőlő ára megállandóan lefelé, ugy, hogy most már egy kiló szőlőt 25—30 krért lehet kapni a piacon. — Ha a szárazság még sokáig tart, ugy attól lehet félni, miszerint a télire való zöldségek: káposzta, sárgarépa, petrezselyem ára nagyon fel fog emelkedni. A száraz, szikkadt föld epedve várja az esőt. A családapák pedig aggódva néznek az égre, hogy mikor könnyörül már meg az Ur egy kis essővel rajtuk, kik a nagy drágaság miatt alig képesek élni családjukkal.

* **Hol lesznek a bolgár kertészek.** A nagyváradi piacot a konyhakertészeti jó részben a bolgár kertészek látják el s nélkülök bizonyára jóval magasabb árért lehetne beszerezni e nembeli szükségleteinket. A honvéd hadapród iskola építése folytán az általuk eddig hasznbérrelt földterületet el kellett tőlük venni s így most telek nélkül lennének. A város tanács azonban gondoskodik a bolgár kertészekről, s az aradi országot mentén az új tűzérilaktanya mellett jelöl ki részübre alkalmas földterületet, a hol tovább folytatják a konyhakertészeti.

* **Talált hulla.** Berettyó-Ujfaluból táviratozzák, miszerint Henczidán Kelemen Zsigmond az utszélien gyanus körölmények között halva találtatott. A hulla a felismerhetetlenségig el van torzulva, testén feltűnően látható kékes vörös foltok vannak ugy annyira, hogy hozzátartozói is alig ismerték fel. Bonczolását illetőleg a berettyó ujfalu kir. járáskiró megtette a kellő intézkedéseket. A bonczolást az elhalt lakhelyén Henczidán fogják megtartani.

* **A hidvámberlő kérelme.** A két gyaloghíd jövedelmét nagyon megcsappantotta

a miniszter azon leiratával, hogy a katonai személyek az összes állami és törvényhatósági tisztviselők szabadon járhatnak-kelhetnek a gyaloghidakon. A felső u. n. Garasos hidat most ujították meg s egy héttig szünetelt a forgalom. Zách János hidvám berlő kérvényt azott be a városhoz, a melyben elpanaszolja, miszerint egész kivétel most már aki fizet a hidon, mert akik ott szoktak közlekedni, majd mind el vannak látva igazoló jeggyel. Kéri, hogy ez évre és a jövő évre engedjen el a város 100—100 frtot a bérlet összegéből.

* **Elveszett.** A rendőrkapitányi hivatal értesítése szerint Zöldfa-ntezán és a Nagypiac-teren elveszett egy arany fülbevaló és egy arany gyűrű. A megtaláló adja át a rendőrségnek.

Iskolai idényre leánykák és fiuk részére, carlsbadi czipők, kalapok, fiu ingek, gallér és kszelők, nyakkendők, kesztyük, harisnyák, zsebkemők, esőernyők valamint vaságyak. Paplanok, matraczok, szalmazsákok s t b. Legnagyobb választékban s legolcsóbb árban Fábry Testvérek áruházában (fő-utca Rimánóczy ház) szerezhető be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **Irodalmi jelentés.** A katolikus egyházi vagyon jogi természetének kérdésében, nem ritkán téves nézetek kerülnek felszínre. Ennek oka: vagy az irányzatosság, vagy a tájékozatlanság. S minthogy ez idő szerint a magyar jogi irodalomban nem igen található olyan mű, mely a magyar kath. egyházi vagyon tulajdonjogát kimerítően, teljes részletességgel tárgyalná, — az egi egyházmegyei irodalmi egyület pályázatot hirdetett oly munka megírására, mely az egyházi vagyon tulajdonjogát ugy az irányatos, téves nézetekkel szemben — mint a tájékozatlanság estén kellő világításba helyezze. Az irodalmi egyület eredményesnek bizonyult s a 800 koronával jutalmazott munka kiadását — a bírálói ítéletek alapján, — elhatározta. A munka most hagyta el a sajtót; czime: *A magyarországi katolikus egyházi vagyon tulajdonjoga.* Irta Lőrök Kálmán, egi főegyház. pap, érs. főnevelőint. aligazgató. — Szerző vezérelve: A »tulajdonjogi jogok kérdését mindenkor a szerzés gyökerére és eredetére kell visszavezetni.« Ehhez mérten fejt ki alapelveit s nyomban tárgyalja egyik főtételét: Kit kell tekinteni a kath. egyházi vagyon tulajdonosául? A tétel beigazolása után, a tulajdonjog rendszerének követelményei szerint s a tulajdonjog sarkalatos ismérveinek folytonos szem előtt való tartásával a következő keretben foglalja a magyar kath. egyházi vagyon tulajdonjogát és a tulajdonjoggal vonatkozásban levő jogi természetű kérdéseket:

A kath. egyház vagyonszerzési joga. — A szerzéstiltó törvények Magyarországon. — A kath. egyházi vagyon birtokozimeit egyházi jogi és magyar jogi szempontból: Királyi adomány. Magánosok adománya. Birói ítélet. Peregyezés. Jóságcsere. Vétel elvülés. — Kath. alapok és alapítványok: Kath. vallásalap. Kath. tanulmányi alap. Kath. egyetemi alap. — Az egyházi vagyon rendeltetése. — A főkegyur jogviszonya az egyházi vagyonhoz. — Tulajdonjog és világiasítás. — Függlék: A magyarországi kath. egyházi vagyonhoz tartozó főpapi, káptalani, nagyobb szerzetesrendi stb. kirtokoknak mivelési ágak szerint való megoszlása.

Szerző kerülte munkájában a fölösleges vitatkozást. Tárgyilagos a legkisebb részletekben is. A jogtörténet világító fáklyájával — mint egyik bírálója megjegyzi, — biztosan kaulazol s egy pillanatra sem tér le a jogforrás a jog és a törvények által megjelölt alapról. Épen azért a munka megérdemli a legszölesebb körben való olvasást s különösen most, a magyar kath. autonómiai kongresszus előestéjén a kath. ügy iránt érdeklődők nagy hasznát veszik. A munka 8-ad r., XXI. és egy negyed iv, 340 lap. Ára 2 frt. 50 kr. Megrendelhető: Rindarcsik Imre egyleti titkárnál (Eger, érseki

udvar) és Beznák Gyula bizományos könyvke-
reskedésében (Eger Szényhenyi utca). A szét-
küldés szeptember első napjaiban kezdődik.

**Dr. Deákné H. Zsuzsa. A fog-
egészségtana. Budapest, 1897.** Ily czim
alatt jelent meg egy érdekes kis füzet, melyet
a szerzőnő a a szülők és nevelők használatára
szánt. Jó is volna, ha elolvassák azt mindazok
akikre a gyermek és az ifjuság nevelése bizva
van. Mert a fog nem csak dísz tárgy, hanem
az emésztésnek egyik fontos segédeszköze. És
a rossz fogakat s a velük járó kinokat rende-
sen ki lehetne kerülni, ha a gyermekkorban a
fogakra kellő gondot fordítanak, vagy a je-
lentkező bajt minjárt kezdetben orvosolják.
Az érdekes kis füzetből legközelebb mutatóványt
közlünk.

TANÜGY

A „Nagyvárad-vidéki tanító-egye- sület” közgyűlése Endrődön.

A nagyvárad vidéki róm. kath. tanító egy-
let a napokban tartotta népes nagy gyűlését.
A nagyvárad-vidéki egyházmegye két békési kerületé-
ből 60 tag jelent meg a gyűlésen. K n y Antal
békési esperes-plébános, egyleti elnök szívélyes
szavakkal, benső örömmel üdvözölvén a tago-
kat, kifejtette hogy az egyesületi szellem, az
összetartozás érzésének ápolására, mennyire
szükségesek ezen gyűlések; a mult s a jelen
érdeklődés mind jobban igazolja az egyesületi
élet jogosultságát. Azután megemlékezett Ó
Felsége szon kegyességéről, hogy F e c s e r József,
görbbedi tanítót érdemkeresztel tüntette ki
50 évi tanítói működésének elismeréséül. A
jelenlevő ünnepelt meghatottan könyezve kö-
szönte meg a figyelmet.

Ezután a jegyző, S z é k e l y Lajos felol-
vasta a tavalyi gyűlés terejedelmes jegyző-
könyvét és a titkári jelentést.

T a k á c s y Lajos egyleti pénztárnok ol-
vasta fel azután jelentését és számadását,
mely tudomásul vétetett s ezután F e c s e r
József az egylet legidősebb tagja a vallás
nagy fontosságáról szólt.

Utána K e l e m e n László, csorvási ta-
nító olvasott fel a gazdasági ismétlő-iskolák
hasznáról.

Ezután B u d a y Lajos olvasott fel a be-
széd és értelem gyakorlatokról. A felolvasás-
hoz többen hozzátartak.

Ezután R o h a y János, mint az egylet
által a központi bizottságba kiküldött tag el-
mondta az országos központi bizottságban ész-
lelt tapasztalatait.

A nagygyűlés elhatározza, hogy a tárgy-
ban a központhoz felterjesztéssel fog élni.
Végre az elnök záró szavaiban ki jelenti, hogy
az egylet tagjai, Grócz Béla prépost szíves
meghívása folytán mindnyájan szívesen látott
vendégek, mit a közgyűlés, zajos éltetése mel-
lett tudomásul.

„Veni Sancte” a főgymnasiumban.

Tegnap nyitották meg ünnepélyesen a tanévet
a főgymnasiumban. Délelőtt 8 órakor „Veni
sancte” volt, mely után a diákság a gymnasium
dísztermében gyűlt össze, hol K o t u n o v i c s Sándor
igazgató beszédet intézett hozzájuk s aztán
felolvasták a fegyelmi szabályokat. Délben a
prem. szentes rendnél nagy ebéd volt, melyre
többen voltak hivatalosak a városi tanügyi fér-
fiak közül.

SPORT.

Szabad díjlövészet és tekeverseny a Rhédey-kertben.

A Rhédey-kertben f. hó 10—12-ig tartavdó
szabad díjlövészet és tekeversenyről a következő
programot vettük:

A lövészet sorrendje:

Szeptember 10-én pénteken az ünnepélyes
szabad díjlövészet megkezdése reggel 8 órakor,
— mely 3 mozsárlövészel jelezte. — tart

déli 12 óráig, két órai ebédszünet után alko-
nyatig.

Szeptember 11-én, mint az előbbi napon,
Szeptember 12-én vasárnap kezdődik a
lövészet reggel 8 órakor s tart déli 12 óráig,
amikor a lövészet befejeztetik.

Egy órakor társas ebéd a lövölde helyisé-
gében, mely alatt

Ó császári és apostoli királyi Felsége,
első Ferencz József koronás királyunk által
1890. évi szeptember hó 10-én lövöldénkben
történt legmagasabb időzése alkalmával egy-
tünknek ajándékozott díszes »Király-Serleg»
emlékének évfordulati megünneplése, a meg-
állapított szabályok értelmében.

A társas ebéden egy teríték ára 2 frt.
Előjegyezni lehet a körözendő iven, vagy a lö-
völdeben a pénztárnál, szeptember 11-én szom-
baton este 6 óráig.

Öt órakor a díjak ünnepélyes kiosztása.

Czégláklák és lövőbárczák.

1. Két ünnepi verseny »Körzéláklák», távol-
ság 123 méter, 30 cm. átmérőjű lövősikkal, 1B
körre beosztva, melyből a lövősik feketéje 6, a
fehérje 6 kör, egy bárcza 2 lövésre 40 kr. ki dí-
jat nyerni óhajt, köteles legalább 20 bárczát vál-
tani. Az első lövés után a bárcza 20 kr. lefizetése
után más bárczával kieserülhet. A körök összeszá-
mításánál 2-szeri találás utáni körtöbbség, egyenlő-
ség esetében az utolsó lövésnek nagyobb körszáma,
végső esetben sorshuzás dönt.

2. Négy »Rendes» czégláklák kör és mély lö-
vésre, 123 méter távolság, 31 cm-tő átmérőjű lö-
vősikkal, 12 körrel, a középfekete 15 cmr, a 11
és 12-ös kör mély- és szeglövésre beosztva. —
Egy bárcza ára 10 lövésre 70 kr. — kr. Minden
lövész, ki díjat nyerni óhajt, köteles legalább 10
bárczát váltani. — Ezen táblákon mély lövés és
külön körlövés után lehet díjakat nyerni, a mély
lövésekből a 31 legjobb lövésdíjat nyer, a körlövé-
seknél a tiszteletdíjon kívül egy lövő csak egy dí-
jat nyerhet, a körök mennyisége számítatik, egyen-
lőség esetében az utolsó lövésnek nagyobb körszáma,
— végső esetben sorshuzás dönt.

3. Egy »Emléktábla», mint a többi tábla kö-
zép lövésre, ezen táblára szeptember 12-én dél-
után minden jelenlevő lövész tíz lövést tehet s aki
a legmélyebb lövést tette, annak nevére a tábla az
egylet által ki fog festetni s a szabad díjlövészet
emlékéül, a lövölde termében kifüggesztve megőriz-
tetni.

Egy löveg ára 10 lövésre 1 frt. o. é.

4. A fedett tekepályán az egész lövészet alatt
versenytekezés rendeztetik, 3 dobásra szóló bárcza
ára 10 kr.

A lövő díjak.

1. Az ünnepi verseny körzéláklán, »Tisz-
teletdíj» a lövész egylet ajándéka.

1. díj 30 korona aranyban, 2. díj 10 ko-
rona aranyban, 3. díj 8 korona ezüstben, 4-ik
díj 6 korona ezüstben, 5. díj 4 korona ezüst-
ben díszítve.

Ezen díjakból a tiszteletdíjon kívül a lövő
csak egy díjat nyerhet.

II. A »Rendes» czégláklán a) mély lövésre.
»Tiszteletdíj» tiszteletbeli főlövész-mester, Des
Echerolles Kruspér Károly ajándéka.

1. díj 30 korona aranyban, 2. díj 20 ko-
rona aranyban, 3-ik 10 korona aranyban, 4-ik
díj 8 korona ezüstben.

III. A »Rendes» czégláklán b) körlövésre.
»Tiszteletdíj» a lövészegylet ajándéka.

1. díj 30 korona aranyban, 2. díj 20 ko-
rona aranyban, 3. díj 8 korona ezüstben, 4-ik
díj 6 korona ezüstben, 5. díj 4 korona ezüst-
ben, 6. díj 2 korona ezüstben díszítve.

E díjakból — tiszteletdíjon kívül — egy
lövő csak egy díjat nyerhet.

Mind a három díjosztályban kitűzött nye-
reményekre a résztvevő lövészek egyenlő joggal
bírnak.

IV. A tekepályán:

1. díj 30 korona aranyban, 2. díj 10 ko-
rona aranyban, 3. díj 8 korona ezüstben, 4. díj 6
korona ezüstben, 5. díj 4 korona ezüstben, 6.
díj 2 korona ezüstben, 7. és 8. díj ezüstben
díszítve.

A feltételek és szabályok a lövölde helyi-
ségében megtekinthetők.

B. t. cz. lövészeknek az egylet tulajdonát
képező 7 darab pontosan belőtt, hátul tölthető
fegyver áll rendelkezésére, 10 tölteny ára fegy-
ver használatával együtt 50 kr.

A lövészegyesületi t. tagok, kik lövész-
egyenruhával bírnak, kéretnek az ünnepélyesség
alkalmával abban megjelenni.

Kelt Nagyváracon, a polgári lövész-egylet
választmányának 1897 augusztus 14-ik napján
tartott üléséből.

Des Echerolles Kruspér Sándor,

főlövész-mester.

Pap János,

egyleti titkár.

Janky József,

helyettes főlövész-mester.

*

Ezenkívül a következő felhívást és kérel-
met bocsátotta ki az egylet összes tagjai-
hoz:

A polgári lövészegylet választmánya a kebelé-
ből kiküldött »kertfelügyelősége által megtette a le-
hetőt a Lövölde, a Rhédey-kert, ugy a sport terü-
let fejlesztésére és felvirágoztatására, azonban ezen
vállalatában megállani nem lehet, nem szabad, azt
befejezni erkölcsi kötelessége.

Első sorban is az egylet tagjaihoz kell for-
dnlunk támogatás végett, mert a jó példa mindég
talált követőre. Felkérjük a Lövész-egylet minden
egy tagját, hogy a nevükben és megbízásuk foly-
tán szeptember hó 10, 11 és 12-ik napján rende-
zett értékes díjakkal jutalmazandó szabad díj-lövés-
zet és tekeversenyre — egyszer egy évben meg-
jelenni barátaikat meghívni, az alapszabályok ér-
telmében mint vendégeikkel a szeptember hó 12-én
déli egy órakor a lövölde helyiségében rendezendő
»Király-serleg» szokásos megünneplésével egybekap-
csolt társas ebéden részt venni szíveskedjenek.

Előre jelezhetjük, hogy ezen ünnepélyes sza-
bad díjlövészet és tekeversenyen leendő részvete-
lüket több ösmerős lövésztestüeteink, Budapest, Deb-
reczen, A.-Lugos és Ungvárról már bejelentették.

A biztos találkozás reményében fogadják elő-
legül őszinte lövésztestvéri üdvözlőnk.

Nagyvárad, 1897. szept. 4-én.

A polgári lövész-egylet választmánya és a kert-
felügyelőség nevében:

Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Kunz Gusztáv,
Török László, ifj. Tóth Ferencz lövész-mes-
terek.

Hegedüs Géza, Busch Dávid a kertfelügyelőség
tagjai.

Vadászat Margittán. Mint értesülünk
a margittai mólki apátság, a jövő héten nagy
vadászatot rendez nyulra és szarvasra: a va-
dászatra a környék intelligentiája hivatalos. A
jó hírű vadászatok egyike lehetőleg ez alkalom-
mal is jól fog sikerülni. Mintegy huszonöt pus-
kásra számítanak, kik részt vesznek a hajtó-
vadászaton.

**Távverseny Debreczen és Nagyvá-
rad között.** A debreczeni és nagyvárad-
kerékpárosok legközelebb Debreczen és Nagyvá-
rad között országuti távversenyt rendeznek,
melyben csak a nevezett két város kerékpá-
rosai vehetnek részt,

SZINHÁZ.

Kövessi Albert jutalomjátéka.

— A nagyvárad-vidéki varrólányok. —

— Színre került először és valószínű utoljára Nagy-
váradon 1897. szept. 4-én. —

Kövessi Albert tegnap elérte az ide-
i jutalomjátékok terén a rekordot; már 7 órakor
kifüggesztette Gonda László a pénztér ablakára
ezt a stereotyp de sokat mondó felírást:

»Minden jegy elfogyott.»

Az anyagi siker tehát teljes, de mit szól-
junk az erkölcsiéről? Kövessi komikus szerepei-
ben rejlik, hogy a közönséget mindig felültetni
akarja, ezt az ide-én már sokszor megeselekedte
de olyan alaposan még egyszer se mint tegnap,
az ember nem tudta, hogy kaczagjon-e vagy
bosszankodjék.

Olyan unalmas lapos szellemtelen darab még ebben az évtizedben nem került színre, mint a tegnapi: »Nagyvárad varrólányok.« Elkoptatott régi áriák, elcsépelet üres viccek, ezekből áll a darab, az egyedüli szellemes dolgot talán az egészben csak az a III. felvonásbeli kuplé, mely szindarabok czimeiből van összeállítva.

A cselekmény jóformán semmi, egy közepszerű ötlet. De minthogy 4 felvonást ki kell húzni ebből a sovány porzióból, csupa epizódokkal kellett megspékelni, hogy mégis valami ize legyen.

De ha rossz a pecsenye nem segít azon semmiféle fűszerszám sem, főképp akkor ha ez a fűszer is már megromlott állapotban van.

Ez a bohózat még Mucsán is megbukott volna, nem hogy Nagyváradon nem, melynek közönsége olyan intelligens. Valóban csodáljuk a színház művezetőségét, hogy ennek a darabnak előadását megengedte.

A közönség többször hangosan is kifejezést adott nem tetszésének, sőt egy része még az előadás befejezése előtt távozott a szinkorból hogy ne bosszankodjék továbbra is.

A szereplők közül csupán Kövessinérel kell pár szóval megemlékeznünk, ki férje kedvéért a színpadra lépett újból egy estére. Kövessinének valamikor igen jó hangja lehetett, de most — egy gixerrel — több vagy kevesebb az neki semmi.

Jétéka különben eleven, és meglátszik rajta a régi rutin, ha énekszámait nem lettek volna, igazi sikert is aratott volna; a lelkesült karzat tapsolt ugyan neki egyes kupléi után is de hát ez csak amolyan udvariassági aktus volt.

Végül még egyet azok a kétes értékű viccek és reklamszínjátékok legalább is izléstelenek voltak. (—y)

Kesztler Ede jutalomjátéka. Tegnapi számunkban tévesen irtuk, hogy kedden lesz Kesztler jutalomjátéka, mely egyszerűen az első Shakespeare este lesz, mert a darab csak a jövő héten kerül színre. »Othello« kerül színre ez alkalommal, melyen bizonyára jelen lesz a jóízű közönség. Oly sok bornirt, ostobaságban volt már részünk ez idén, hogy örömmel vesszük ez estét. A művezetőre a nélkül is sokat panaszkodott a közönség, mert a műsoron kívül még a szerepkiosztásra sem fektetett súlyt. Egyesek kedvéért hónapokig melózték a valódi tehetségeket.

— **Salvini Gusztáv a Bánkbánról.** Salvini Gusztáv a hírneves olasz tragikus, a ki — mint jeleztük e hó végén Nagyváradon el fogja játszani a Bánkbánt, egy budapesti ösmérésének levelet irt, melyben a következőket mondja Bánkbánról.

»Most igazítottam meg a fordítást a színpad számára s mennél mélyebben merülök a tanulmányozásába, annál több rendkívüli szépséget fedezek föl ebben a nagyszabású drámában a melynek stílusa Shakespeare-rel tart rokonságot. Milyen izzó, hatalmas gondolatok s milyen életre való alakok vannak e tragédiában! Katona igazi drámai tehetség! Peturi becsülöm Bánkot imádóm, Ottót és Biberachot megvetem! A királyné a nagyságával imponál, el tudom képzelni, milyen felséges alak Jászai aszszony ábrázolásában. Tiborc beszéde könyekre fakaszt s Melinda megreszkettet minden izemben, a mikor szemben állok vele a harmadik felvonás kezdő jelenetében. Katonát Shakespeare szelleme ihlette a tragédia megírására. Nem tudom, hogy alakításom méltó lesz a magyar közönséghez, a melynek szívéhez — tudomásom szerint — szinte hozzánőtt Katona Bánkbánja, de annyit mondhatok, hogy Bánkbán szerepét szívem szívével tanulmányozom, a Hamlet mondja.«

A heti műsor. A szezon legvége felé járunk, mely tudvalevőleg a vidéki színpadokon arról nevezetes, hogy jutalomjátékokkal van telve. A jövő héten is nem kevesebb mint há-

rom jutalomjáték van kitűzve, melyekről már részint tegnapi számunkban megemlékeztük, részint a jutalomjáték napján fogunk öröklük bővebben írni. Hétfőn a holnapi szenzációs rém-drámát ismételik meg, kedde, Csütörtök és szombat jutalomjátékokkal telik el — mind a három élvezetes estnek ígérkezik; — szerdán kisasszony napja alkalmából két előadás lesz, délután Dobó Katicza este a »Királyfogás« kerül színre. Pénteken egy francziából magyarra fordított és átdolgozott pompás bohózatot; a »Rezervisták«-at adják, mely ilyenkor össze mindíg aktuális is szombaton Rontay Boriska a társulat egyik primadonja fog a helybeli kertészeknek egy jó napot szereznit, mert állítólag már mártól kezdve tarolják le a virágos kertek diszeit a neki adandó csokrokra. — Vasárnap az örökké kassza darab »Trilby« jön már vagy tizedszer. A jövő heti műsor tehát elég élvezetes, ha nem is épen nagyon kitűnő.

Heti műsor.

Hétfő: Roccabole a párisi csavargó.
Kedd: Huszáresiny (Gonda László jutalomjátéka).
Szerda: d. u. Dobó Katicza, este: Királyfogás.
Csütörtök: Keresd a szívet (Pintér Imre jutalomjátéka és premiere).
Péntek: Rezervisták.
Szombat: Boszorkányvár (Rontay Boriska jutalomjátéka).
Vasárnap: Trilby.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

1461. Varga József — Varga Juliána — helybenhagyva.
1481. Seprényi Imre — Gombos Juliána — feloldva.
7488. Dénes János — Adorján Katalin — helybenhagyva.
1506. Kiss Károly — Pontélli Ilona — helybenhagyva.
1511. Henegár Flóra — Guga Mária — rendelet.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

1474. Sveda Gusztáv — Szunyogh Zsigmond — helybenhagyva.

Előadó: *Bocz Géza.*

1412. Herlet Gyula s. t. — Feldheim Izrael — megváltoztatva.
1429. Bányai Sándor és neje hagyatéki ügye — helybenhagyva.
1330. Hatkó Job és neje hagyatéki ügye — helybenhagyva.
1441. Mehelean Onnez és neje hagyatéki ügye — részben megváltoztatva.
1548. Pollák Salamonné — Steiner Dávid — megváltoztatva.
1691. Dohányos István hagyatéka — részben feloldva részben megváltoztatva.

Előadó: *Molnár Géza.*

2172. Szabó Sándor közokirat hamistás — megváltoztatva.
2248. Toma Petru s. t. hatóság elleni erőszak — helybenhagyva.
2249. Belle János gondat. ok. súlyos testi-sértés — megváltoztatva.
2291. öz. Beck Menyhértne vétkes bukás — részben megváltoztatva.
2299. Blázs Gavriláné s. t. becsületsértés — visszautasítva.
2300. Ranka Izsáj becsületsértés — rendelet.
2202 Pap Izsáj súlyos testi-sértés — részben megváltoztatva.
2203. Argyelán Gyorgye lopás — feloldva.
2230. Bodrozsán Steva s. t. lopás — feloldva.
2240. Kohn Dávid rágalmazás — helybenhagyva.
2242. Krausz Jakab rágalmazás — helybenhagyva.

2243. M. Nagy Sándor s. t. rágalmazás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

2223. Pikó Ferencz magánokirat hamisítás — feloldva.
2262. Goldstein Jenő sikkasztás — helybenhagyva.
2297. Binkies Juon s. t. hatóság elleni erőszak — részben megváltoztatva.
2231. ifj. Rábi István s. t. könnyütestisítés — rendelet.
2232. Czugya Anna. rágalmazás — helybenhagyva.
2394. Sztán Pável lopás és lopás kísérlet — helybenhagyva.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

1775. Miskolezy Andrásné hagyatéki ügye — helybenhagyva.
1760. Miskolezy Andrásné hagyatéki ügye — megváltoztatva.
1853. Vetteazah Antal — Pethő Kálmán — helybenhagyva.
1854. Vettezah Antal — Pethő Kálmán — helybenhagyva.
1648. Popa Popovits Juon hagyatoka — helybenhagyva.
1863. Popa Popovits Juon hagyatéka — helybenhagyva.
1810. Máczy Miklós Máczy Lázárné — részben megváltoztatva.
1881 Szentgyörgyi Miktós s. t. — Lázár Mór — részben megváltoztatva.
1886. Fülöp Péter — Kiss Togyer megváltoztatva.
1893. Vagner József — Biener Hermina — helybenhagyva.
7898. Kacsora Péter — Friedmann Zsigmond — megváltoztatva.

Előadó: *Fráter Imre.*

1439. Irimie Gavrilla — Irimie Togyer s. t. — megváltoztatva.
1449. Czárán Géza s. t. — Kinczig János és neje — megváltoztatva.
1578. Gyinga János s. t. — Boár Algye Juon s. t. — rendelet.
1908. Kinczig Terézia — Kreisler Ferenczné — megváltoztatva.
1801 Blidár Petru s. t. — Blidár Flóra s. t. — részben megváltoztatva.

A belényes vidéki rablógyilkosság.

Tegnap is egész nap tárgyalta a kir. törvényszék Szász Mitru (Cserceser) és társai ügyét. Azonban a sok tanu kihallgatás miatt még mindig nem fejezték be a tárgyalást s hétfőn reggel fog az ítélet kihirdetésére kerülni a sor. Hétfőn lesznek megtartva a vád és védbeszéd is. A törvényszék, most minden régi tanut kihallgatott ezeken kívül több mint husz ujat, kik azonban a tényállásra nézve, nem sok felvilágosítást adtak.

Közönség köre.

Köszönet nyilvánítás. Szomorodott szívvel mondok köszönetet mindazoknak kik istenben megboldogult férjem elhalálása alkalmából részvétüket akár jelenlétükkel, akár levélben, akár más módon kifejezték. Különösen pedig köszönetet mondok ez alkalommal Dr. Berkovits Miklós orvos urnak, ki megboldogult férjemet hosszas betegsége alatt önzetlenül, lelkiismeretesen és teljesen díjtalanul kezelte, kívánván, hogy minden orvosi munkáján Isten áldása lebegjen.

Tisztelettel

Özv. Kollmann Adolfné.

TÁVIRATOK.

Báró Nopesa utódja.

Budapest, szeptember 2. (Saj. tud. táv.) Báró Nopesa Elek, az opera intendása a jövő héten adja át hivatalát utódjának, Huszár Kál-

mán min. tanácsosnak. Nopcsa most Erdélyben időzik, hétfőn vagy kedden jön vissza.

A külügyminiszter lapja az osztrák liberálisok ellen.

Bécs, szeptember 4. (Saját tud. távirata.)
A »Fremdenblatt« a belügyi helyzetről szólva konstatálja, hogy azok a pártok, a melyeknek őrizetére eddig az alkotmány bizva volt, és a melyek a parlamentarizmussal azonosították magukat, sajnálatos módon az obstrukciókhoz nyultak, a helyett, hogy az egység érdekében más eszközt megkísérlettek volna is, ennek folytán a parlamentarismus szilárd alapjai megingottak. A most megoldandó egyetlen feladat a ház reaktírálása, hogy az megint a politikai élet szilárd tényezőjévé legyen. Az állami egység állítólagos előharcosainak és védőinek támogatnia kellene ezeket a törekvéseket, a helyett, hogy akadályozzák. A Badeni gróffal tárgyaló többségi pártoknak amibár saját követeléseikre is gondolnak, mégis az a meggyőződésük, hogy az első dolog a parlamentarismus helyreállítása. Ennek a feladatnak a megoldását a kormánynak és a pártoknak meg kell kísérlelniök és arra törvényes és loyális utakon igyekezniök. A »Fremdenblatt« alig érthetőnek mondja, hogy ilyen komoly helyzetben azzal akarják a közvéleményt megfélemlíteni, hogy azt mondják, hogy az országházra elegendő a magasabb politikai régiókban beálló változás. A ki valamely politikai fejlődésre igyekszik, mindenképp előtt annak az alapjait kell hogy helyreállítsa. Ez pedig a tette képes, életerős parlament, amelynek életét nem oltathatja ki hirtelen bármely pártvezér.

Szakadás a liberális pártban.

Budapest, szeptember 4. (Saj. tud. táv.)
Jobb oldal kath. pártja kijelentette, hogy ha a kormány a kath. szellemnek megfelelő programot nem terjeszt elő, úgy kilép a többségből.

A mentők és az antisemiták.

Budapest, szeptember 4. (Saj. tud. táv.)
A budapesti mentő egyesülettől az antisemiták kiléptek és maguknak új együletet alakítanak.

A mágnás sztrájk.

Budapest, szeptember 4. (Saj. tud. táv.)
A mágnások, kik Bánffy miatt eddig is távol tartották magukat az udvartól, a német császár ittléte alkalmával sem fognak megjelenni az udvarnál.

Az angol vámpolitika.

Budapest, szeptember 4. (Saját tud. táv.)
A Reuter ügynökség jelenti Ottovából: A minisztertanács elhatározta, hogy 1898. augusztus haváig a legtöbb kedvezményben részesített országokból kiváltságos vámteletek mellett engedih meg az áruk behozatalát, tekintet nélkül arra, hogy közvetlenül vagy angol kikötőn keresztül hozzák-e be.

Az indiai felkelés.

Budapest, szeptember 4. (Saját tud. táv.)
Egy lovas üteg és a szükséges legénység rendeletet kapott, hogy Indiába menjen az ottani tüzérség hadi létszámának kiegészítésére.

A titkos szövetség.

Budapest, szeptember 4. (Saj. tud. táv.)
Párisból írják: Az »Eclair« megezőlja azt a hirt, amely szerint a kormány a parlamentben közlést fog tenni a francia-orosz alliance-ról. A lap azt állítja, hogy e tárgy fölött nyilvános vita lesz.

A görög-török béke.

Budapest szeptember 4. (Saját tud. táv.)
A Hivas ügynökségnek jelenti: A kormány elhatározta, hogy az utolsó tartalékosztályt elbocsátja és erről a hatalmakat jegyzékben értesíti. A kormány kijelenti, hogy a hadikárpótlás fizetésére felveendő kölcsön biztosítására — mint eredetileg jelentették — csak a bélyegilletékekből befolyó jövedelmet ajánlotta fel. Az »Asty« lap egyik cikkében azon reményét fejezi ki, hogy Angolország egymaga vállalja a hadi kárpótlás fizetésére felveendő kölcsön biztosítását. Ugy látszik, hogy ez a cikk a hivatalos körök véleményét tükrözi vissza.

Gyilkos százados.

Budapest szept. 4. (Saját tud. távirata.)
Athénből írják: Egy gyalog százados örültségi rohamában rá lött két hadnagyra, az egyiket megölte, a másikat pedig életveszélyesen megbeseítette.

Övintézkedések Krétában.

Budapest, szept. 4. (Saját tud. távirata.)
Kaneából írják: A tengernagyok rendeletet adtak ki nemzetközi katonai bizottság szervezése dolgában. A rendelet 1. cikke a bizottság összeállítására vonatkozik; a második azt mondja, hogy a bizottság felelősség kizárásával, az olasz katonai büntetőtörvénykönyv alapján ítélt minden cselekmények felett, a mely a közbiztonság ellen irányulnak, továbbá a nemzetközi tisztek, katonák és csendőrök minden szándékos megsértése felett, ha azokat a szultán bensülött alattvalói vagy a kormányzat alá tartozó idegenek követik el. A 3. cikk szerint a 2. cikkben felsorolt ügyeken kívül minden más ügyben a konzulok a kapitulációk értelmében járnak el. Azt a helyet, a hol az elítélt a büntetést kitélti, a tengernagyok állapítják meg, a kik azt is fentartják maguknak, hogy más okkupált helyeken hasonló bizottságot állítsanak fel, a hol is annak a nemzetnek a büntetőtörvénykönyve nyer alkalmazást, a melyhez az illető hely parencsnoka tartozik.

KÖZGAZDASÁG.

Ankett Biharmegye szarvasmarha tenyésztése ügyében.

— Kolozsvári tudósítónktól. —

Említettük, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Bihar, Kolozs, Torda-Aranyos, Arad, Alsó-Fehér és Hunyad vármegyék szarvasmarha tenyésztése ügyében egy értekezletet hívott össze Kolozsvárott szeptember 1-ére. Ezen értekezlet tanácskozásait befejezvé, most adjuk alantabb hozott határozatait.

Az értekezleten jelen voltak:

Pirkucz János orsz. állattenyésztési főfelügyelő mint a kormány kiküldöttje, az Erdélyi Gazdasági Egyesület részéről: Szabó József, dr. Szentkirály Akos, Jakab László. Hunyadmegye részéről: gr. Kun István, Beneikty Lajos Torda-Aranyos megye részéről: Dr. Betegh Miklós, Vlása János. Aradmegye részéről: Schill József. Biharmegye részéről: Papp Imre, Verner Kálmán és Málnassy Ferencz. Alsó-Fejérmegye részéről: ifj. Leszáy Ferencz, Kertész Samu, Biedermann József, Tulogdy Samu, továbbá Reich Albert és dr. Pávlik Sándor.

E fentebbi vármegyékhez tartozó csoportosították így, mivel daczára a különböző törvényhatóságok elválasztó vonalainak a közvő hozzáférhetlenség természetében oly azonos, hogy e nagy területen a gazdasági ágak bármelyikének a törvényhatóságok önkormányzati hatása körébe eső szabályozása helyesen és megfelelőleg csupán ezen azonos vagy igen kevés eltérést feltartó viszonyoknak — tehát ugyanazonos irányelveknek elfogadásával eszközölhető.

Ez indította a kormányt arra, hogy az ezen területen a megélhetési főforrást képező

szarvasmarha tenyésztés ügyében értekezletet hívjon egybe s az érdekelt gazdaközönséggel, mint a legilletékesebb tényező közreműködésével állapítsa meg egyöntetűleg s vidék szarvasmarha tenyésztésének irányzatát a tenyésztési fajta és tenyészállatok előteremtésére vonatkozólag.

Az értekezlet behaté tanácskozás után végre a következő határozatokat hozta:

1. A hat vármegyének említett havasi termése egy tenyészkerületet képez.
2. E tenyészkerületekben magyar hegyi fajta szarvasmarha két változata: mokány és riska faj tenyésztessek.
3. A szükséges faj bikák előteremtése az állam által létesítendő bikatelepeken eszköztessek, esetleg egyes birtokosok létesítsenek kisebb bikatelepeket.
4. A bikák maradjanak kincstári tulajdonnak s úgy adassanak ki a községeknek, amit az állami mének.

Mikor lesz a nagyvásár? A nagyváradi őszi országos vásár e hóban fog megtartatni, és pedig szeptember 10—11 pénteken és szombaton sertés és juh, vásár. 12, 13—14. vasárnap, héjffő és kedd termény, barom és lóvásár továbbá 15. 16.—17. vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök és péntek kézimű-ipar és általános vásár.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ma két előadás.

Bérlet 125-ik szám.

Bérlet 125-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Nagyváradi, 1897. évi szeptember 5-én,

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

A budapesti népszínház fényes díszleteivel.

Virág-csata.

Operette.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

I t t e l ő s z ö r:

ROCCAMBOLE, A PÁRISI CSAVARGÓ.

Életkép.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Holnap hétfőn, bérletfolyamban:

M á s o d s z o r:

Rocambole, a párisi csavargó.

Életkép.

SZERKESZTŐI POSTA.

H. Gy. Cséfa. Éhség drágaság idején, hogy lehetne segíteni a bajon? — régen török rajta fejtük az emberek. A megoldásnak az a módja, amelyet ön főzött ki fejében, annyira nem új, hogy körülbelül — 4000 éves. Egyiptomi József a zsidók nagy patriárchája ezzel mentette meg Izrael népét a hét sovány esztendő emlékezetes idejében ezt tanítja a biblia, erről tanuskodnak a hieroglifák. Ilyen forma, csak hogy modern kiadásban, amit a porosz agráriusok vezére Kánitz gróf indítványozott s amit a német parlament 4-szer, 5-ször le is szavazott. Indítványának az a veleje, hogy csak az állam vehessen és adhasson el gabonát. Csak hogy hova lennének akkor a börziánerek, gabona kereskedők és ezek ágensei? — Pedig ezek képezik erős oszlopát a liberalizmusnak! — Nálunk, Magyarországon pedig éppenséggel gondolni sem lehet ilyenre. Nem régebben egyik néppárti képviselő azt indítványozta, engedjék meg hogy a nép adáját gabonában fizesse le az államnak úgy is szüksége van gabonára, felemészti a katonaság és így bizonyára olcsóbban jutna hozzá, mint a liferánsok útján, a népnek pedig nagy könnyebbégére lenne, mert nem jutna az alkuszok kegyetlen körmei közé. Ezt az okos indítványt még a miniszter is kinevette és kigunyotta. Hogy lehetne akkor tőlük ilyen okos és humoros dolgot várni?

Önök a vidéken úgy látszik még mindig elég nai-
vok, hogy ilyeneket is feltételeznek a liberális ren-
szer képviselőitől. Persze követválasztáskor ilyenek-
ket is szoktak igényelni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR.

Kézimunka

kiállítás

Gzillér Imre és Társa

rövid- és divatáru üzletében

a „**GOMBKIRÁLY**”-hoz.

A nagyérdemű közönség ebbeli igényeit is
kielégítendő **Czillér Imre és Társa fő-
utcai üzletében**

kézimunka kiállítást

honosított meg s így mindennemű **megkezdett**
és **kész kézimunkák**, továbbá **kötő, himző**
és **horgoló pamutok, czérnák** és **sely-
mek** ugyszintén az **összes kézimunkákhoz**
való anyagok a legnagyobb választékban rak-
táron vannak.

Legujabb »Schnek és Kohnberger«-
féle szabadalmazott gumi övű halcsont
fűzők egyedüli elárúsítása.

Legjobb színtartó s kötött **harisnyák**,
**gyári raktár valódi bécsi glace bőr-
kesztyűkben, férfi és női fehérműiek**-
ben eredeti **angol nyakkendők** nagy választékban.

Ruhadiszekben, fátolokban ugyszin-
tén minden **divat czikkeken folytonos**
ujdonságok. 239-4-5

A kiállítás naponta reggeli 8 órától
esti 7 óráig megtekinthető.

Olesó tisztán kezelt
HEGYI BOROK
eladók

50 literen felüli mennyiségben, hec-
toliterenként 30., 36., 40., 50., és 60
forintért szállítanak 1880-iki egy liter
60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr.,
1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki
36 kr.

A hordók előállítási árban számi-
tatnak és 6 héten belül visszavételnek
a borok után vét mellett szállítanak. A
borok tisztaságáról és valódiságáról ke-
zeskedem.

Becsés megrendelésüket kérem,

tisztelettel

Czeglédy Sándor

Zöldfa-Szálloda bérloje.

Beszédhibákat
dadogást, hebegést

ugy felnőttek mint gyermekeknél speczi-
ális kezelés mellett gyógyít e téren állami
szakképesítéssel bíró tanár: **Vaday**
József Nagyváradon. Jelentkezni
lehet naponta reggel hét és nyolcz óra
között Nagykörözs-utca 562. sz. háznál.
Lakás az udvarban.

262 5-10

Hölgyek figyelmébe!!
Markovits Mór parti-áruháza Kert-utczán.

Végeladást nem rendezek

azért az összes raktáron levő divat és vászon czikkeket
bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart.
E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe
ajálva maradtam kiváló tisztelettel.

Markovits Mór,

parti-áru kereskedő.

264-40-52

Teljes felszerelésekkel

az egy éves önkéntes uraknak a következő áráért szolgálók:

Huszár önkéntesi felszerelés	150	frttól	300	frtig.
Tüzér	«	«	120	« 220 «
Honvéd gyalog önk.	«	«	120	« 180 «
Császári	«	«	80	« 150 «

Teljes tisztelettel

SZ. KOCSIS JÁNOS,

266 2-5

egyenruha üzlete, Kossuth-utca, a volt postahelyiségben.

Ne mulassza el senki a kedvező alkalmat, hogy egy
próbavásárlást ne tegyen a **jelenleg teljesen**
ujjonnan berendezett

HEVESI A.

verseny áruházában

(Kossuth-utca 3-ik szám alatt.)

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség b.
tudomására hozni, hogy a volt régi árukat **teljesen**
kiárusítottam üzletem tetemesen megnagyobbítottam
és azt egészen **ujjonnan rendeztem be**, úgy hogy
bármely izlésnek megfelelő mindennemű **férfi** divat-
czikkeket **férfi és gyermek czipők, legujabb divatu**
nyakkendők, gallérok és kézelők, melyeket már 10
krtól kezdve feljebb árusítok el.

→ **Iskolai táskák legolcsóbban.** ←

Gyermeköltönyök a legfinomabb **női és gyer-
mek fehérműiek, zsebkendők, szallagok, csipkék**,
kitünő színtartó (rabok által kötött) **harisnyák**, továbbá
kalapok, eső és napernyők, sétabotok, nemkülönben
a legcsinosabb **gummi-, vas és fakerekü gyermek-
és toló-kocsikból** nagyraktárt tartok.

268 2-8

→ **Utazó bőröndök gyári árban.** ←

Cs. és kir. udvari
SZÁLLÍTÓ.

Butorok

legnagyobb választékban

☞ jutányos árban ☜

ízléses és leghíresebb kivitelben

KILLER EDE

butorkereskedő

cs. és kir. udvari szállítónál

NAGYVÁRAD,

BAZÁRSZOROS 374. sz. alatt [Mayr-ház]

kaphatók,

hol ugy a legszerényebb, mint a legdiszesebb

szobaberendezések

és díszítések

256 5-20.

kifogástalanul eszközöltetnek.

A Szent László-nyomda
☞ részvénytársaság

papirraktárban

Apáca-utca 3-ik szám az udvaron

raktáron levő

gyakorlat-füzetek, szépírási-füzetek, irkák, tollak, vonalzó, tollszárak, festékek, ecsetek, körzők és más

ISKOLAI SZEREK

míg a készlet tart

☞ gyári áron kaphatók. ☜

Tanítók, iskolavezetők utólagos elszámolásra vásárolhatnak tanulói részére.

Ugyancsak ott felvétetnek jutányosan
hirdetések

a „TISZÁNTUL”

napilap részére.

A tanév kezdetével iskolai tanulók előnyben részesülnek.

Reichard áruháza.

Felhívás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy a már 10 év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő *Friedländer Herman*-féle

KALAP ÉS URIDIVAT ÜZLETET

átvettem és ugyanezen helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, nagyválasztéku **férfi, női és gyermek**

☛ **c z i p ő r a k t á r t** ☛

rendeztem be, továbbá ugy a kalap, mint a férfi divat és czipő cikkekben mindenféle **angol, olasz és francia** különlegességek nálam kaphatók.

Pontos kiszolgálásról kezeskedem és ajánlom magam a n. é. közönség szives jó indulatába — kiváló tisztelettel

REICHARD D. L.

Nagyvárad, Fő-utca Orsolya-zárda épület.

230-10-25

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Mélyen leszállított árakban lehet csakis

szeptember hó 15-ig

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

Zöldfa-utczában

253-7-10

következő árukat beszerezni.

Férfi czipők	—	—	—	—	2.25 krtól
Női czipők	—	—	—	—	2.50 krtól
Leányka czipők		ezugos vagy bergsteiger	—	—	1.90 krtól
Gyermekek czipők	—	—	—	—	40krtól
miden kivitelben 25%-al olcsóbb mint eddig.					

Legnagyobb választék kalapokban

 meglepő olcsó árak.

Fehér és színes ingek, gallérok, kézelők, fehér és saten ingek, harisnyák, kesztyük, nyakkendők.

Illatszer, pénz- és szivar-tárczák, sétatotok, email-, ing-, és kézelő-gombok.

A legolcsóbb és legnagyobb czipő és kalap raktár.

 Telefon összeköttetés.

➔ UJ ➔

Confectio-üzlet megnyitás!

A már 31 év óta főnálló kizárólagos
női és leány-gyermek felöltő raktárunkat

szeptember hó 1-től

➔ **Zöldfa-utca Munk-féle házba** ➔
helyeztük át.

Üzletünket az áthelyezés folytán egészen ujonnan fővárosi mintára rendeztük be s így a t. vevőközönség legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetjük, miután raktárunk oly dusan van felszerelve, hogy ott bármely évadra való szükségletét a legszolidabb árak mellett beszerezheti.

Pontos kiszolgálásról és jutányos árakról a t. hölgyközönséget biztosítva, további szives pártfogását kéri

tisztelettel

Heiman Lipót és Társa.

94-15-20

➔ Őszi idényre divat-ujdonságok. ➔

➔ Legujabb divatu felöltők nagy választékban. ➔

NEM

GYÁRI MUNKA!

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy **Zöldfa-utca** (Zöldfa épületben) **SCHOSSBERGER EDE és TÁRSA** bej. cég alatt egy teljesen ujonnan berendezett

férfi- és fiugyermekruha üzletet

nyitottunk, hol mindennemű **ruhák télikabátok és bundákat** verseny nélküli olcsó árakban árusítunk.

Ezen kész ruhák minőségükre nézva **abban különböznek** a gyári kész ruháktól, hogy

Bécsben házilag készítettnek

és így tartósságra felülmulhatatlanok.

269 1-10

Szives pártfogásért esedezve, vagyunk

kitűnő tisztelettel

Schossberger Ede és Társa.